

za 10 feb 2018
20.00 Concertzaal

**B'ROCK
ORCHESTRA
& DMITRY
SINKOVSKY**

Vivaldi's Vier seizoenen

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

Biografieën

B'Rock Orchestra (BE) werd in 2005 opgericht in Gent uit zin voor vernieuwing en verjonging in de wereld van de oude muziek. In zijn programmakeuze verbindt B'Rock vaste waarden uit de barokliteratuur met minder gekend repertoire uit de 17e en 18e eeuw, én eigentijdse muziek. Muziek in combinatie met theater, beeldende kunst en/of video behoort eveneens tot hun artistieke DNA. B'Rock werkt niet met één vaste dirigent, maar doet vaak een beroep op toonaangevende gastdirigenten en solisten zoals René Jacobs, Ivor Bolton, Andreas Spering, Alexander Melnikov, Bejun Mehta en vele anderen. B'Rock ontwikkelde structurele partnerships met De Munt in Brussel, deSingel in Antwerpen, de Ruhrtriennale in Duitsland en Opéra de Normandie Rouen in Frankrijk. Dit jaar reist B'Rock naar Hongkong, Beijing, Seoul en staat er een eerste Rusland- en Amerikatournee gepland. Andere hoogtepunten zijn de opname van Schuberts symfonieën bij het platenlabel Pentatone onder leiding van René Jacobs en van Bachs *h-Moll Messe* in samenwerking met dirigent Ivor Bolton.

Dmitry Sinkovsky (RU) studeerde moderne viool in Moskou, directie in Zagreb en zang bij Michael Chance, Marie Daveluy en Yana Ivanilova. Als violist brak hij door dankzij de Premio Bonporti, de Bach-competitie in Leipzig, de Telemann-competitie in Magdeburg, en de wedstrijd van het MAfestival Brugge, die hij won in 2009. Sindsdien speelde hij wereldwijd als solist en aanvoerder bij onder meer het Australian Brandenburg Orchestra, Il Giardino Armonico, Concerto Köln, Accademia Bizantina, Musica Aeterna, Musica Viva, Pratum Integrum, en Musica Petropolitana, en met solisten als Julia Lezhneva, Dorothee Oberlinger, Alexei Lubimov, Alexander Rudin, Marie-Claude Chappuis, en Luca Pianca. Enkele jaren geleden was hij gastdirigent van Il Complesso Barocco voor de wereldwijde succéstournee *Drama Queens* met Joyce DiDonato. Hij richtte in 2011 zijn eigen ensemble La Voce Strumentale op waar hij soleert als violist en als countertenor. Hij speelt op een historische viool van Francesco Ruggieri (1675) geleend door de Nederlandse Jumpstart Jr. Foundation.

Uitvoerders & programma

B'Rock Orchestra: orkest
Dmitry Sinkovsky: artistieke leiding & viool solo

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Le quattro stagioni, opus 8

Vioolconcerto in E 'La primavera', RV269

- Allegro
- Largo
- Danza pastorale

Vioolconcerto in g 'L'estate', RV315

- Allegro non molto
- Adagio
- Presto

Vioolconcerto in F 'L'autunno', RV293

- Allegro
- Adagio molto
- Allegro

Vioolconcerto in f 'L'inverno', RV297

- Allegro non molto
- Largo
- Allegro

Concerto in F, RV569

- [Allegro]
- Adagio
- Allegro

Concerto in D 'per la sollenita di San Lorenzo', RV562

- Andante
- Grave
- Allegro

Nagesprek door Stefan Grondelaers, aansluitend op de voorstelling.

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen van Bloemblad.

Dit concert wordt opgenomen door Klara en uitgezonden op woensdag 28 februari 2018 om 20 uur tijdens 'Klara Live'. Bedankt voor het vermijden van storende geluiden, ook tussen de delen.

Gerealiseerd met de steun van de Tax Shelter-maatregel van de Belgische Federale Overheid door Casa Kafka Pictures en Isabelle Molhant. Tax Shelter empowered by Belfius.

ORKESTRAAL

Vivaldi's Vier Jaargetijden

Antonio Vivaldi schreef meer dan 230 vioolconcerti. Het ene concerto is al geslaagder dan het andere en sommige passages zijn wellicht routineus genoeg om geen 21e-eeuwer te verstoren tijdens het shoppen, het wachten in de lift of het terugzoeken van de auto in de ondergrondse parking. Dat geldt echter allerm minst voor de vier concerti die bekend staan als *De Vier Jaargetijden*. Nochtans scheren net die de hoogste toppen als muzikaal behang, new age relaxatie-arrangement, intermezzo bij communie en offerande en andere toepassingen waarmee de muziek en haar componist vooral de oneer van een niet-luisterend publiek wordt aangedaan. Velen doet de Italiaanse titel dan ook eerder aan pizza denken dan aan kunstmuziek van de bovenste plank, terwijl de vier composities juist stuk voor stuk getuigen van een buitengewone originaliteit in een muzikaal genre dat anno 1725 nog in zijn kinderschoenen stond.

De verzamelnaam *Le quattro stagioni* verwijst naar de eerste vier concerti voor soloviool en orkest uit een bundel met in totaal twaalf dergelijke werken, uitgegeven in Amsterdam onder de titel *Il cimento dell'armonia e dell'invenzione* ('De strijd tussen Harmonie en Inventie'). Die benaming insinueert dat Vivaldi in zijn composities uit die collectie (opus 8) een krachtmeting laat plaatsvinden tussen het mooi samenklinken van de partijen en zijn eigen compositorische vindingrijkheid. Met telkens drie delen, twee snelle en één langzaam, lijken de concerti niet bijster origineel, al moet erop gewezen worden dat het eigenlijk Vivaldi is die op dat moment de drieledigheid van het soloconcerto consolideert als standaard voor de eeuwen

'De Vier Jaargetijden getuigen stuk voor stuk van een buitengewone originaliteit in een muzikaal genre dat anno 1725 nog in zijn kinderschoenen stond.'

die volgen. De vindingrijkheid schuilt echter vooral in de diversiteit aan instrumentale kleuren. Daarmee ondersteunt en omringt het orkest, dat zelf beperkt is tot de vier strijkerspartijen en basso continuo, zowel virtuoze als melodieuze solopassages. *De Jaargetijden* vertrekken in essentie van de idee van imitatie. In zijn opera's had Vivaldi (naast het creëren van de gepaste sferen zoals bij Purcell en Händel) al klanknabootsende en picturale effecten toegepast in puur instrumentale delen. Nu transplanteerde hij dit idee echter naar het soloconcerto. Nochtans was Vivaldi's innovatieve aanpak niet iedereen naar de zin. Volgens sommige tijdgenoten overheerste in deze bundel (net als in zijn andere concerti) de 'inventie' al te zeer op de 'armonia'. Zo hoorden de vele onregelmatige loopjes, de overdreven virtuositeit en de vogelimitaties voor componist en theoreticus Francesco Geminiani (1687-1762) veeleer thuis in de trukendoos van goochelaars en poseurs dan in de edele Kunst der Muziek.

De Quattro stagioni zijn inderdaad doorspekt met virtuoze trekjes en sprongen, klankschilderingen en andere 'onregelmatigheden'. Het is dan ook ware 'programmamuziek': aan de basis liggen vier *sonetti dimostrativi* die dienen als gids voor de concerti, misschien van de hand van de componist zelf.

Zo horen we in het eerste deel van *De lente* inderdaad de komst van de vogels, gevolgd door een onweer en de terugkeer van de vogels. Waar de tekst in het midden van het Lente-sonnet spreekt over een ingedommelde herder in een bebloemde weide, laat Vivaldi zelfs niet na om in de partituur met zoveel woorden te specificeren dat de solomelodie van het *Largo* de slapende herder uitbeeldt, de beweging in de violen van het orkest een kabbelend beekje en de star herhaalde tonen in de altviool het geblaf van de herdershond.

In *De zomer* vreest de herder onder de blakende zon de komst van het onweer in het derde deel. Het oogstfeest (deel 1) en de jacht (deel 3) karakteriseren dan weer *De herfst*, terwijl bittere kou en krakend ijs (delen 1 & 3) in sterk contrast staan met de warme gloed van het haardvuur (deel 2) in *De winter*. De partituren staan ook bol van

kleine verwijzingen naar klanknabootsingen, bijvoorbeeld de blaffende herdershond in de langzame delen van *De lente*.

Toch zijn deze vier concerti voor viool en orkest meer dan louter inventione en natuurnabootsing. Vivaldi paste als eerste systematisch de ritornellovorm toe op de eerste en laatste bewegingen van de concerti (soms ook in het langzame middendeel): het orkest brengt de ritornelli of steeds terugkerende refreinen, terwijl de solist in contrasterende episodes dit en nieuw muzikaal materiaal verder ontwikkelt. Omdat het 'programma' van de *Vier Jaargetijden* net als het principe van de ritornellovorm zowel terugkerende als eenmalige elementen bevat, zijn vorm en inventie eenvoudig te combineren. Zo duiken de jagers in de laatste beweging van *De herfst* meermaals op in het ritornello, terwijl de dood van de prooi in de episode verklankt wordt. Op die manier verbindt Vivaldi een op zichzelf (dus: los van de stoffelijke werkelijkheid) staande vormidee met een vindingrijke, virtuoze klankschildering geïnspireerd door en ter imitatie van de Natuur.

De twee concerti die de *Jaargetijden* flankeren laten trouwens een heel andere kant van het genre zien. Ze zijn nog altijd virtuoos – Vivaldi kon als barokcomponist nauwelijks anders – maar in plaats van één solist krijgen allerlei instrumenten elk op hun beurt een solopartij, met de viool nog altijd als belangrijkste ster. De naam verwijst naar het feest van de heilige Lorenzo Giustiniano, Venetiës eerste bisschop.

— Nele Gabriëls & Simon Van Damme
(bewerking: Albert Edelman)

- Vivaldi schrijft het model van het barokke concerto
- Enorme diversiteit aan instrumentale kleuren
- Muzikale schildering van de vier seizoenen door klanknabootsing en inventieve effecten

LIEF EN LEED IN 1725

In 1725 publiceerde Michel le Cène in Amsterdam Vivaldi's opus 8 *Il cimento dell'armonia e dell'inventione*, een verzameling van twaalf instrumentale concerten waarvan de eerste de *Vier Jaargetijden* zijn. Ze behoren meteen ook tot de bekendste werken aller tijden. *Il cimento* ... is opgedragen aan graaf Wenceslaus Morzin, telg uit een Boheemse adellijke familie. Een later lid van diezelfde familie, graaf Karl Joseph Franz Morzin zou niemand minder dan Joseph Haydn van 1759 tot 1761 in dienst nemen als muziekdirecteur.

In Wenen verscheen eveneens in 1725 het wellicht allerbelangrijkste leerboek over het contrapunt voor zowat alle latere generaties componisten: *Gradus ad Parnassum* van de Oostenrijkse componist en theoreticus Johann Joseph Fux. Op 22 oktober 1725 overleed Alessandro Scarlatti, de stichter van de Napolitaanse opera en vader van de beroemde Domenico Scarlatti die meer dan vijfhonderd klaversonates schreef. Een groot verlies voor de muziek dus. Hoewel de Duitse componist en organist Johann Philipp Krieger meer dan 2000 kerkcantates schreef (slechts 74 bleven er bewaard) en 18 opera's (liedopera's) op Duitse teksten, was hij veel minder bekend dan veel van zijn tijdgenoten. Hij overleed in Weissenfels op 6 februari 1725.

April 1725 stond onder een gunstiger gesternte. Op 2 april 1725 werd in Venetië de Italiaanse avonturier en schrijver Giacomo Casanova geboren. Hij zou al gauw Europa wat onveiliger maken met woorden en daden. Zijn belangrijkste werk *Histoire de ma vie* schreef hij in het Frans. Het is een

bonte beschrijving van niet alleen zijn eigen losbandig leven maar ook van de zeden en de intrigantenwereld van zijn tijd.

Naast de geboorte op 21 augustus van de Franse schilder Jean Baptiste Greuze, is nog vermeldenswaard dat Händel in 1725 tot Engelsman werd genaturaliseerd en dat op 14 augustus Jonathan Swift, Engels dichter, satiricus en pamfletschrijver, aan zijn vriend Charles Ford schreef: 'Ik heb mijn *Travels (Gulliver's reizen)* af en ben bezig ze over te schrijven; het zijn bewonderenswaardige dingen en ze zullen de wereld op wonderbaarlijke wijze verbeteren.'

Voor het Europa van 1725 was het overlijden van de Russische tsaar Peter I de Grote, op 8 februari, een reden om te rouwen. Het huwelijk van de Franse koning Lodewijk XV met Maria Leszczyńska, dochter van de afgezette Poolse koning, op 5 september was dan weer een reden om te feesten. Dat in het jaar van de publicatie van Vivaldi's *Jaargetijden* die in 1721 begonnen aanleg van de Spaanse Trappen in Rome (de onlangs prachtig gerestaureerde populaire toeristische trekpleister) werd beëindigd zal wel geheel aan het toeval toe te schrijven zijn.

— Johan Huys

B'Rock Orchestra

concertmeester
Dmitry Sinkovsky

cello
Julien Barre
Bernard Woltèche

hoorn
Bart Aerbeydt
Mark De Merlier

eerste viool
Ortwin Lowyck
Lucia Giraudo
Liesbeth Nijs

contrabas
Tom Devaere

luit
Karl Nyhlin

tweede viool
Evgeny Sviridov
Jivka Kaltcheva
Rafael Núñez

hobo
Lidewei De Sterck
Mathieu Loux

klavecimbel
Andreas Küppers

altviool
Deirdre Dowling
Luc Gysbregts

fagot
Jani Sunnarborg

TOPSTUK— WEKEN

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Met de topstukweken presenteert het Concertgebouw vijf meesterwerken uit de muziekgeschiedenis die u live moet gezien en gehoord hebben. Laat u omver blazen door Beethovens *Negende symfonie*. Of beleef Obrechts *Donaasmis* op de plek van de creatie. Ontdek het verhaal achter deze meesterwerken, met tal van beeld- en luisterfragmenten op

JACOB OBRECHT

www.topstukweken.be

In de kijker

VRIJDAG

04 MEI 2018

20.00 Concertzaal

© Michiel Hendryckx

il Gardellino Telemann. Der Tag des Gerichts

Muziek vol drama en sprekende beelden, die schreeuwen om de mooiste en verrassendste effecten. Een werk over de strijd tussen gelovigen en ongelovigen.

ZATERDAG

26 MEI 2018

20.00 Concertzaal

© Eric Manas

Le Concert Spirituel Vivaldi. Gloria

Le Concert Spirituel gaat op zoek naar de originele klank van enkele ware Vivaldi-hits, met een vrouwenkoor van monumentale proporties.

Laat weten wat u van het concert vond op

f ConcertgebouwBrugge
t @concertgebouwbr

info & tickets +32 70 22 12 12 — In&Uit: 't Zand 34, Brugge

concertgebouw.be